

cum munere committendo incompatible, non tenetur illi renuntiare, ut obsequatur votis episcopi. Nec etiam tenetur officium acceptare, qui certo noverit suam salutem graviter periclitari, illud adimplendo.

* 171. — VI^o *Quæ sit auctoritas Episcopi in clericos alienos, qui in sua diœcesi actu morantur?*

Jurisdictio Episcopi in clericos extraneos, sub dupli respectu consideranda est. Inquirendum venit : 1^o utrum clerici advenæ aut peregrini teneantur legibus diœcesis in qua actu morantur; 2^o quatenus subjiciantur auctoritati Episcopi, quoad omnes functiones sacras, quas in illius diœcesi peragere exoptant.

I. Certum est clericos advenas qui, etiam ad breve tempus, in diœcesi commorantur, et peregrinos qui per illam iter faciunt, teneri legibus negativis quæ aliquem actum, statui clericali indecorum, prohibent. Ita sentiunt omnes canonistæ, et probant theologi in tractatu *de Legibus*, ex principio generali quod clericos non secus ac laicos attingit, scilicet, ordinem publicum postulare ut disciplinæ ad bonum regimen et ad communem ædificationem statutæ, omnes æque morem gerant. Leges etiam positivas clerici observare tenentur, modo intra diœcesim permaneant per tempus sat notabile, ut legislator censeatur voluisse eos suis statutis subjicere. Quapropter, si clericus extraneus transgrediatur statuta diœcesana, penitus canonicis obnoxius fit, quibus illa statuta sanciuntur.

II. Nullus clericus extraneus potest licite functiones quaslibet sacras exercere, nisi de consensu, saltem presumpto, Ordinarii diœcesis.

Ipsismet Episcopis vetitum est, « cujusvis privilegii prætextu, pontificalia in alterius diœcensi exercere, nisi de Ordinarii expressa licentia. » (Conc. Trid., sess. vi, cap. v.) Quoad ceteros omnes, fundatissima regula est nulli fas esse prædicare, ne sub forma quidem catechesis, benedicere ritu solemni, sacramenta conferre, sacrum celebrare, nisi habeat consensum, saltem presumptum, Episcopi.

Parochi stare debent ordinationibus episcopi, ne presbyteris alienis sacras functiones permittant, ultra quod statuta diœcensis vel receptæ consuetudines determinant. Inter cætera, præsertim jubetur : 1^o ut nullus presbyter ignotus admittatur ad celebrationem mysteriorum, sine commendatitiis litteris sui Episcopi; 2^o ut si, non per transennam ac paucos dies, sed per tempus sat notabile commorari debeat in parochia, quod plura statuta ad octo, alia ad quindecim dies protrahunt, res ad Episcopum loci deferatur.

Quam antiqua sit hæc disciplina concludere licet ex canone xxxii Apostolorum : « Nemo peregrinorum Episcoporum, aut presbyterorum, aut diaconorum sine commendatitiis suscipiat litteris; et si eas obtulerit, attentius in disquisitionem vocetur. » Quam regulam sedulo servandam iterum mandavit concilium Tridentinum in sess. xxiii, cap. xvi : « Nullus clericus peregrinus, sine sui Ordinarii litteris commendatitiis, ab ullo Episcopo ad divina celebranda et sacramenta administranda admittatur. »

* 172. — VI^o *Utrum et quatenus sacerdoti advenæ qui præfert litteras commendatitias, Episcopus teneatur committere sacras functiones, et præsertim celebrationem missæ?*

Deneganda non est voluntate arbitraria, nimirum absque fundata ratione, presbyteris extraneis licentia sacrum faciendi quando proferunt litteras testimoniales sui Episcopi. Fraudari enim non debent consolatione et fructibus sancti Sacrificii; nec impediri quominus sue obligationi satisfaciant. Re quidem vera, omnibus sacerdotibus, vi sacræ ordinationis, imponitur obligatio sanctum Sacrificium Deo offerendi identidem, quod de singulis dominicis et diebus festivis canonistæ communius interpretantur¹: aliunde urgent quandoque motiva versandi per certum tempus extra propriam diœcesim; ergo nec æquitas, nec religio sinit denegari expeditam facultatem celebrandi

¹ Benedictus XIV, *de Sacrificio missæ*, tom. II, sect. II, § 1-8; *Conférences d'Angers sur les États*, vi^e Conf., iv^e quest.

sacra mysteria, nisi intercesserit ratio gravis. Hoc autem, quod a nemine in controversiam adducitur, admissum, duo asserimus, scilicet : 1º Jus quod presbyteri habent celebrandi S. Sacrificium subordinatum manere Episcopo; 2º Episcopum non excedere limites sui officii, quando ob rationes suas suo prudenti arbitrio sufficientes judicat, et quas declarare neutiquam tenetur, denegat extraneis, qui etiam litteras testimoniales præferunt, licentiam sacrum faciendi, illoque ipsis interdict sub comminatione censurarum.

1º Quod jus sacerdotum ad celebrationem sacrorum mysteriorum sit subordinatum auctoritati Episcopi, satis intelligitur ex dictis in praecedentibus, ubi audivimus ex sancto Ignatio, *non licere offerre, neque Sacrificium immolare, sine Episcopi assensu.*

Omnis quidem presbyter jus habet celebrandi missam in Ecclesia cui per suam ordinationem incardinatus quodammodo fuit, vel per incorporationem canonice factam adscriptus, nisi se indignum reddiderit. Non debet proinde, extra casus jure præfinitos, impediti quominus in eadem Ecclesia suo ordine fungatur; praeter quod ea conditione sacerdotium suscepit, gravem injuriam pateretur ex denegatione licentiae suas functiones obeundi; quidquid enim sit de pristina disciplina, moribus jam a pluribus sæculis inductis usus ita convaluit presbyteris, frequenter vel etiam quotidie celebrandi, ut in discrimen famæ procul dubio veniret qui in sua diœcesi a sacris altaribus amoveretur. — Presbyter vero alienus, id est qui nec per incorporationem, nec per ordinationem, cooptatus fuit canonice in clerus dicecesis, non ita jus strictum habet ibi obeundi munia ordinis sacerdotalis; nec idem discrimen famæ incurrit si privetur licentia celebrandi. Multa quidem concilia, præsertim Chalcedonense et Tridentinum, prohibuerunt ne Episcopi si-nerent admissi ad sacrorum celebrationem sacerdotes vagos et ignotos; nullibi autem Episcopis indictum fuit admittere cæteros, qui litteris commendatiis communiantur; ergo

episcopus nullo canone tenetur, et quamvis, ut prænotavimus, non debeat absque ratione denegare expetitam facultatem, majorem procul dubio habet libertatem erga extraneos, quibus illam tribuet, aut negabit, vel ad tempus breve concedet pro suo prudenti arbitrio, eo modo qui melius providere sibi visum fuerit decentiæ cultus divini, communi ædificationi, et honori status clericalis.

2º Addidimus Episcopum non excedere limites sui juris, qui denegat presbyteris extraneis, etiam sub comminatione censurarum, licentiam sacrum faciendi. Judex utique est in hac materia; ipsius est definire quid magis sue diœcesi expediatur; nec tenetur poesbyteris qui adveniunt ab alienis diœcesibus, quando ob rationes peculiares illos sibi dubios aut suspectos habet, causas significare cur judicaverit opportunum illos non admitti, aut licentiam ad tempus datam retrahere. Hæc ratio, quæ in favorem cujusque Episcopi militat, multo gravius urget in majoribus civitatibus, v. g. Lutetiae Parisiorum, ad quas tot extranei in dies deveniunt. Omnes norunt litteras testimoniales non semper sufficere ad faciendam fidem de dignitate actuali commendatorum, quin debeamus rationes nostræ assertionis fusius explicare. Quod si igitur Ordinarius loci censuras comminetur iis qui, non obstantibus statutis, missas celebrare præsumunt, non accepta licentia, non est cur nimiæ severitatis arguatur; agitur enim de negotio gravis momenti, et pertinacia extraneorum, qui statuti curam non haberent, verteretur in scandalum.

Animadvertisendum putamus facultatem quam Romæ Cardinalis, S. Pontificis vicarius, facit presbyteris extraneis, missæ sacrificium celebrandi, restringi ad tempus determinatum, quindecim dies, unum, duo vel tres menses, et dari per litteras ad *beneplacitum* valituras. Idem observatur in Galliarum Ecclesiis, non secus ac in aliis.

« La pratique de tant de dignes prélates, ait Ducasse, qui limitent ces sortes de permissions (de célébrer) non-seule-

« ment pour les lieux, mais encore pour le temps, est une « preuve convaincante qu'on peut, et que l'on doit même les « donner avec ces restrictions ; surtout quand on ne juge pas « à propos de les retenir dans le diocèse... Le temps de cette « permission étant expiré, il est certain que l'Ordinaire peut « non-seulement leur interdire la célébration de la messe, « mais leur ordonner sous les peines du droit de se retirer du « diocèse. » (*De la Jurisdiction ecclésiastique*, chap. vii, « sect. III, n. 5.) Eamdem praxim olim servatam testatur *Gibert* quam et tuerit ratiociniū, seu principiū quæ tamen non in omnibus urgenda putamus, nisi intelligentur in sensu supra exposito. « Le prêtre étranger, *inquit*, n'ayant point de droit « de dire la messe dans le diocèse, et pour ce sujet l'évêque le « lui pouvant défendre sans lui faire aucun tort, par ce seul « motif qu'il n'a pas besoin de lui, il se rend coupable en « transgressant la défense de l'évêque, et mérite par là d'être « frappé de suspense; d'où il s'ensuit que ce prêtre devient « irrégulier en disant la messe dans ces circonstances. » In alio loco : « Comme la permission de dire la messe est une « grâce, elle peut être révoquée lors même que le prêtre à « qui elle a été donnée ne s'en est pas rendu indigne par sa « conduite. Les étrangers ne peuvent dire la messe (dans ce « diocèse) qu'à raison des bénéfices ou des services perpétuels, « ou d'approbations *ad nutum*. Je comprends par ceux qui « sont approuvés *ad nutum*, tous ceux qui sont approuvés « pour un temps déterminé; car la détermination du temps « n'empêche pas que le supérieur ne puisse révoquer l'appro- « bation, parce qu'il ne détermine pas le temps à son préjudice, « mais au préjudice de celui qu'il approuve; en sorte que le « sens de l'approbation limitée à un certain temps, soit que le « prêtre ne pourra pas dire la messe au delà du temps marqué « sans une nouvelle approbation, mais qu'il le pourra pendant « tout ce temps-là, sous le bon plaisir pourtant du supérieur. » His qui objiciunt revocationem licentiae valde noxiā fore pres-

bytero, idem canonista respondet : « Cette objection tombe dès « qu'on a observé que la permission peut être révoquée pour « d'autres causes que pour des causes criminelles. » (*Consultations canoniques sur le sacrement de l'Ordre*, tom. I, consult. xxvii, pag. 166, et *Consultations sur les Sacrements*, tom. III, consult. xxxvi et et xxxvii, pag. 370, 373, ed. 1773).

175. — VII^e Quæ sit auctoritas Episcopi in ecclesiis, et bona ecclesiastica suæ diœcessis?

Certum est Episcopum habere ordinariam auctoritatem et jurisdictionem in omnes Ecclesias suæ diœcessis, quod multa complectitur summarie hic indicanda; commodius enim et fusius alibi exponentur; præsertim in III^a et IV^a parte, ubi de *Beneficiis*, de *Oblationibus*, de *Fundationibus* et de *Judiciis*. In præsenti paucis verbis dicere sufficiat : 1^o Nullam Ecclesiam, officium, vel beneficium erigi posse in diœcesi, sine auctoritate Episcopi, salvo tamen jure Primatus apostolici; 2^o Ecclesiæ et officia semel erecta consistere sub ejusdem Episcopi regimine, qui et easdem Ecclesiæ, cæteraque omnia spiritualia munia conferendi jus habet clericis idoneis, salvo jure patrornatus, si alicubi existat, et concursus, si vigeat; 3^o jura et bona Ecclesiæ, beneficiorumve, licet committantur curæ titularium, ab Episcopo tamen plurimum pendere, utpote qui plenariam administrationem tam in *temporalibus* quam in *spiritualibus* habet per canonicam institutionem.

Hinc concludemus, ubi de Parochiis et de Parochis dicendum nobis erit, constitutionem parochiæ et institutionem parochi, non obstare quominus Episcopus valeat in iisdem parochiis facere, per se aut per delegatum, actus jurisdictionis.

Alia conclusio, ex omnibus hucusque in hoc articulo dictis profluens, est Episcopum judicem constitui omnium causarum personalium et realium ordinis spiritualis quæ in sua diœcesi obveniunt, servato juris ordine, et insuper salvo jure primatus Sanctæ Sedis, et prærogativæ Metropolitani, in casu appellationis.

Facile ex iisdem principiis deducitur quatenus varia instituta

a fidelibus formata, ad exercitium pietatis vel beneficentiae erga pauperes, subdantur jurisdictioni Episcopi. Si ad solam rerum naturam, et ad disciplinam generalem Ecclesiae, attenderimus, merito asseretur fidelibus libertas, sicuti singulis privatim, ita pluribus consociatim, curas impendendi officiis pietatis et charitatis erga pauperes; nihil certe in eo est quod jure reprehendatur etiamsi fiat absque interventu Pastorum. Sed ex accidentibus, ejusmodi instituta subsunt jurisdictioni spirituali, v. g., si velint, concessus habere vel collectas fieri in Ecclesiis; si media incaute assumant quae vergerent in detrimentum religionis; si delictum in iis committatur in leges divinas, vel in leges canonicas. His enim omnibus invigilat ex officio Episcopus. — Ut abusus qui haud semel obvenerunt sub specie pietatis securius præcaveant, simul et ut largius assequantur divinam benedictionem, quam Spiritus sanctus effundit per ministerium Pastorum, instituta de quibus agimus, debent se sponte submittere sollicitudini paternae Episcoporum, servata sibi parte libertatis necessaria ad finem, quem intendunt, assequendum.

Quod ad Ordines religiosos spectat, et ad jurisdictionem Episcoporum in regulares, exponetur in II^a parte *Prælectionum*.

*174. — VIII^o Utrum et quandonam attributa sit Episcopis facultas dispensandi suos diæcesanos a jure communi?

Dictum est in prolegomenis fas non esse Episcopis dispensare in jure communi, nisi ipsis concessum fuerit expresse aut tacite a Sancta Sede (n. 47). Hoc certo tenendum est, siquidem innititur principiis hierarchiae et necessarium est ad stabilitatem ordinis publici. Grave immineret periculum disciplinæ generali, si dimitteretur singulorum Episcopum arbitrio potestas derogandi legibus generalibus. Quandonam vero a Sancta Sede concessum fuisse merito præsumatur jus dispensandi, non ita semper constat; sunt ea de re quædam certa, et alia inter doctores controversa. Quæstio præcipue versatur: 1^o circa casum quo superior non sibi reservaverit dispensationem; 2^o circa casum diuturnæ consuetudinis; 3^o circa casus urgentis necessitatis et dubii.

I. Quando superior non sibi reservavit expressis verbis dispensationem, et aliunde non declaravit in ea lege dispensari posse, controvertitur inter canonistas an episcopus dispensare valeat. Plures arbitrantur Prælatum tunc posse dispensare, et in confirmationem sue opinionis adducunt: 1^o cap. *Nuper*, 29, DE SENT. EXCOM., lib. V Decret., ubi dicitur: « Quia « conditor canonis absolutionem sibi specialiter non reservavit, « eo ipso concessisse videtur aliis facultatem relaxandi. » 2^o Praxim Episcoporum iis temporibus quibus non tam frequentes erant dispensations; dicunt enim sanctissimos præsules dispensavisse identidem, justa exigente necessitate, a decretis conciliorum œcumenicorum, nullo prævio recursu ad Sanctam Sedem. 5^o Officium pastoris, quod amplam requirit potestatem providendi occurrentibus temporum et personarum necessitatibus; unde nisi ob graves causas superior judicaverit sibi causas peculiares reservare, censemur Episcoporum prudenti arbitrio dimittere facultatem dispensandi. (Ita S. Antoninus, part. I, tit. XVII, cap. XI, § 20; Berardi, *Commentaria in jus Eccles.*, dissert. IV, cap. II; Collator Andegavensis, *Conférences sur le mariage: Dispenses des empêchements*, I^{re} conf., II^{re} question; et multi alii non infimæ notæ doctores, quos refert et refellere aggreditur Fagnan in cap. *Dilectus*, n. 16, DE TEMPORIBUS ORDINAT., lib. I Decret.) Alii theologi communissime docent Episcopum non posse dispensare, quia dispensations a lege superioris sunt, sapiente natura, ex negotiis quæ non competent inferiori, nisi concedantur. (Fagnan, loc. cit. et in cap. *Nimis*, 44, DE FILIIS PRESBYTERORUM, lib. I Decret.; Suarez, *de Legibus*, lib. VI, cap. XIV, n^os 3-8; S. Liguori qui olim censuerat primam opinionem esse probabilem, sed, re melius persensa, existimavit opinionem oppositam esse omnino tenendam, lib. I, n^o 191; Benedictus XIV, *de Synodo*, lib. IX, cap. IV et V; D. Carrière, *Tract. de Matrimonio*, n. 1068-1075.)

Huic opinioni standum est. Nam 1^o superior, eo ipso quod aliquid per suam legem præscribit aut prohibet, illud subtrahit

ordinariae potestati inferioris, cui propterea non licet a lege recedere, nisi velit suam voluntatem voluntati superioris anteponere. 2º In nonnullis legibus canones dispensare permittunt, in cæteris vero mos est legislatorem simpliciter præcipere aut prohibere, nihil memorato de dispensatione; frustra autem canones facultatem dispensandi concederent in quibusdam casibus, si alias de jure competeteret Episcopis. 3º Si liceat dispensare quotiescumque dispensatio in specie non prohibetur, jus commune in inferiorum potestate erit; penes illos erit derogare plerumque decretis conciliariorum, et SS. Pontificum, siquidem in permultis decretis, priorum præsertim sacerdorum, nulla fit mentio de dispensatione. 4º Nihil in contrarium probat cap. *Nuper*; siquidem in eo canone agitur de absolutione a censuris, non de dispensatione a legibus, quæ duo maxime differunt. Dispensatio enim derogat legi; absolutio vero est secundum legem ut reo jura communia reddantur ad participationem bonorum spiritualium, quando contumaciam deposuerit; quapropter non solum Episcopus, quin etiam simplex sacerdos, pro confessionibus audiendis approbatus, absolutionem a censuris largitur, quando non fuit superiori expresse reservata. 5º Nec etiam probat exemplum allatum Episcoporum qui dicuntur olim dispensavisse; nam præter quod haec sunt satis obscura, ita probabilitate se gesserunt Episcopi ob urgentes temporum necessitates, et difficultatem adeundi S. Sedem. (Thomassinus, lib. III, cap. xxiv, xxv.)

II. De legitimæ consuetudinis casu non est disputatio apud doctores, si consideretur in se; sed dubia gravia saepe oriuntur circa factum, an scilicet talis consuetudo habeat omnes conditiones prescriptas a jure, de quo alibi dictum est. Consuetudo, cum valeat legem ipsam abrogare, multo magis potest illam paulisper moderari, efficiendo ut facilius super ea dispensemetur. Igitur si certo constet non recurri a tempore immemorabili ad Sanctam Sedem, ut quædam obtineantur dispensationes, si consuetudo sit conditionibus jure requisitis vestita, et in regimen

diecesis prævaluerit, Episcopi possunt suorum decessorum vestigiis inhaerere.

III. In casu urgentis necessitatis, si sit periculum in mora, nec facile recurri possit ad S. Pontificem, datur dispensatio. « Ratio est, ait Reiffenstuel, quod in tali casu, ex rationabiliter præsumpta voluntate S. Pontificis, censetur Episcopus habere sibi commissam potestatem dispensandi; hoc etenim videtur exigere officium pastorale Episcoporum, ne alioquin oves ipsis concreditæ destituerentur auxiliis necessariis. » (In tit. DE CONSTITUTIONIBUS, lib. I Decret., n° 470; Suarez, *de Legibus*, lib. VI, cap. xiv, n° 10.) Hinc concludunt canonistæ Episcopum dispensare in impedimentis quæ post celebratum matrimonium obveniunt; imo in impedimentis matrimonii contrahendi, si tamen sint occulta, et urgentissima sit causa, vitandi, v. g., diffamationem sponsorum, vel contractum civilem... hinc etiam concludunt Episcopum dispensare in casibus frequenter occurribus, nec ita magnæ gravitatis, v. g. in jejuniis, in festorum celebratione, in recitatione diurna divini officii, in quibus non potest tam cito Sedes Apostolica consuli quam requirit præsens necessitas; sin aliter gubernatio inferiorum prælatorum redderetur odiosa, cum jure ordinario non valerent cōsulere necessitatibus quotidie propemodum occurribus. (Reiffenst., *loco cit.*, n° 472.) His accedit consuetudo hactenus in omnibus Ecclesiis recepta, quæ sufficiens est ut conferatur jurisdictione circa casus frequenter occurentes.

IV. De casu dubii hæc notanda: Doctores communius affirman licitum esse Episcopis dispensare in casu dubii juris et etiam facti; quod deducunt tum ex natura reservationis quam odiosam dicunt, ideoque restringendam; tum ex natura jurisdictionis Episcopi, cui in rebus dubiis favendum est; tum denique ex parte fidelium, quibus onus Apostolicam Sedem adeundi imponendum non est, nisi certis de causis. « Cum reservatio sit odiosa, ait S. Alph. de Liguori, stricte est interpretanda

« et restringenda tantum ad certos casus. » (Lib. VI, n° 902.)

Quando igitur adest dubium juris, v. g. utrum lex lata sit, an retineatur adhuc in jure communi, Episcopi poterunt absolvere et dispensare; quod item dicimus de dubio facti, an factum hujusmodi sit ut lex generalis debeat applicari. Si autem constet de lege communi, atque de reservatione, et dubitetur solum an Episcopus habeat ex peculiari suæ Ecclesiæ consuetudine vel ex indulto, facultatem dispensandi, abstinere debet, quia standum est regulæ generali quamdiu non constat de derogatione, et aliunde non decet ut prælatus inferior se constitutus judicem in propria causa. (Collet, *Traité des dispenses*, liv. I, chap. II, n° 16.)

175. 1º Facultas dispensandi in casibus supra memoratis, censetur ordinaria, utpote annexa permanenter officio episcopali in favorem regiminis diœcesis; hanc proinde delegare potest Episcopus, et habet sede vacante capitulum. Ita communiter doctores « et est optima ratione fundatum, ait Suarez, quia eo « ipso quod jurisdictione perpetuo est concessa et annexa dignitati, « in illa manet radicata et cum illa confertur » (*De Legibus*, lib. VI, cap. xv, n° 1.)

2º Episcopus hac facultate utitur erga omnes suos diœcessanos, et etiam in favorem extraneorum qui actu morantur in diœcesi, nisi venerint in fraudem legis, ut alibi explicatur ubi de dispensatione ab irregularitatibus.

ARTICULUS VI. — DE OBLIGATIONIBUS OFFICIIS EPISCOPALIS.

Officium episcopale graves obligationes imponit quarum præcipuae sunt : 1ª residentia ; 2ª visitatio diœcesis ; 3ª prædictio ; 4ª oblatio sacrificii, et rerum sacrarum cura ; 5ª administratio sacramenti confirmationis ; 6ª convocatio synodi diœcesanæ ; 7ª visitatio liminum Apostolorum.

176.—Iº Quid jure præscriptum sit de residentia Episcoporum ?

Canones Episcopis commendant ut resideant quisque in sua diœcesi, quod certe exposcit officium pastorale; quomodo enim super gregem suum invigilabit, qui inter oves commorari neglexerit ?

Multum disputatum fuit in concilio Tridentino, an residentia sit jure divino præscripta. Nulla prodiit definitio; ne forte, si diceretur esse de jure divino, ut plurimi postulabant, concluderetur illicetum fore Episcopis abesse per tempus notabile, etiam ob gravem causam. Concilium pericula sapienter præcavit, et simul debitum residentiae inculcavit. Scilicet : 1º Sufficienter innuit lege naturali præceptum esse pastoribus, ut resideant apud gregem suum, in sess. XXIII, cap. I, de *Reform.*, ubi ex præcepto divino quod Episcopis imperat animarum sibi commissarum curam habere, concludit necessitatem residentiae, quia, inquit, « illa munia pastoralia « nequaquam ab iis præstari et impleri possunt qui gregi suo non « invigilant, nec assistunt, sed mercenariorum more deserunt. » 2º Ad assecrandam observationem obligationis adeo gravis, prohibuit sub variis penis ne Patriarchæ, Primate, Metropolitanæ et Episcopi, ultra tempus sacris canonibus concessum, abessent a sua Ecclesia. Qui nimur, justis et rationabilibus causis cessantibus, per sex menses continuos absunt, ipso facto incurruunt privationem quartæ partis fructuum unius anni; et si absentia ad alios sex menses protrahatur, amittunt alteram quartam partem fructuum, quos utique fructus tenentur erogare in pios usus diœcesis, nulla etiam prævia sententia... Quod si vero justa causa absentiae acciderit, nempe : *christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, aut evidens Ecclesiæ seu reipublicæ utilitas*, rem deferre debent ad judicium Sanctæ Sedis, vel Metropolitanæ, vel antiquioris Episcopi, et licentiam scriptis consignatam obtinere. Causam sibi deinde reserverunt summi Pontifices. (V. Bullam Benedicti XIV *Ad universæ*, anno 1746.) 3º Dimisit conscientiæ singulorum Episcoporum, ut sibi assumerent licentiam per breve tempus,